

Inclusieve zorg, Wmo en Maatschappelijke Zorg

Bestuurlijke netwerkdag G40

29 mei 2024

Zaandam

Werken aan een inclusieve samenleving in de context van grenzen aan het zorgstelsel

Waar staan we voor?

De waarde van het sociaal domein – een slimme investering in bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven

Wat is in gang gezet?

- Houdbaarheidsonderzoek Wmo
- Uitwerking van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- Uitwerking van het Integraal Zorg Akkoord (IZA)
- Uitwerking van het programma Wonen met Ondersteuning en Zorg Ouderen (WOZO)
- Herinvoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage
- Doordecentralisatie van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis
- Nationaal actieplan Dak- en Thuisloosheid
- Uitwerking van het programma Een Thuis voor Iedereen
- ...

Hoe passen Voorjaarsnota en Hoofdlijnenakkoord hierbij?

Inzet bij demissionair kabinet

In lijn met resolutie en moties van onze leden, een goede financiële positie voor gemeenten, in lijn met resolutie en moties van onze leden.

Demissionaire kabinet zet een stap in de Voorjaarsnota

- De oploop van de opschalingskorting van € 675 mln wordt structureel geschrapt
- Rechtvaardige risicoverdeling Wmo door heldere afspraken over objectieve indexering en aparte fondsvorming
- Indexering Wmo zorgkosten: € 75 miljoen in 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029
- Een opschoonactie voor specifieke uitkeringen

Stap komt met een prijs

In 2025 wordt het gemeentefonds eenmalig € 675 mln lager vastgesteld. Het financiële probleem van gemeenten is hiermee niet opgelost, maar we zetten wel betekenisvolle stappen. Op basis van deze resultaten vervolgen we onze inzet richting de formatietafel voor een goede balans tussen taken en middelen.

BBP-systematiek irt groei van de zorgkosten

Aanleiding

- Er is een nieuwe financieringssysteem (via BBP) i.p.v. trap op-trap af
- In de basis begrijpelijk, maar zorgen over ontwikkelingen hoger dan BBP
Met name zorgkosten: vergrijzing op Wmo, maar ook kosten jeugd (HVA)

BBP is gemiddeld

1,5%

- Cpb-ontwikkeling Jeugd/Wmo 3,0%
- + demografieontwikkeling + 0,5% (meer ouderen)
- + loongevoeligheid is groot + 0,5% (veelal inspanning door arbeid)
- + beleidsmaatregelen Rijk + 0,5% (groeierende vraag Wmo)

Totaal

4,5% (dat is € 300 miljoen jaar op jaar)

Vervolgafspraken Wmo / aandachtspunten

Eerste uitwerking Wmo in Bofv juni

- Gedeelde verantwoordelijkheid om taken en middelen in balans te krijgen
- Beëindigen 'openeinde-deel' Wmo
- Aparte financiering (nader te bepalen deel van) Wmo: **BFU** of spuk a lá BUIG
Waar ligt het onderscheid? Leren van lessen Jeugd? Samen of apart?
- Passende en geobjectiveerde indexering
Vorbereidingen en afstemming ambtelijk en bestuurlijk door ZJO en Financiën

Belangrijke andere punten uit de voorjaarsnota m.b.t. zorg

- Jeugd rekening en risico Rijk: € 500 miljoen in 2025
- Beschermd Wonen: LPO wel (€ 89 miljoen), volume niet (€ 30 miljoen)

Hoofdpijnenakkoord: Toegankelijke voorzieningen en zorg

Publieke Gezondheid

- Preventie meer centraal om zorg toegankelijk en houdbaar te houden
- Aandacht voor sport/bewegen, gezondheidsverschillen maar géén aandacht voor mentale gezondheid
- Vernieuwende aanpak vaccinaties, met name bereik jeugd
- Financiële verschraling:
 - Verlaging intensivering Publieke Gezondheid met structureel 300 miljoen vanaf 2028 (afbouw start in 2025 en 2026 met 50 miljoen per jaar). Verdere uitwerking in ontwerpbegroting 2025
 - Generiek taakstelling subsidies i.v.m. niet bewezen effectiviteit/doelmatigheid, waaronder gezonde leefstijl
 - Overheveling SPUK naar gemeente fonds met korting van 10%
 - Incidentele middelen voor preventie vervallen

Hoofdbreker: wel ambitie maar terugdraaien versterking, de basis onder GALA vandaan?

Jeugd

- Hervormingsagenda Jeugd en versnelde afbouw Jeugdzorg wordt doorgezet
- Extra bezuiniging 511 mln op jeugdzorg wordt geschrapt
- Keuze voor toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming blijft uit
- Rechten voor kinderen en ouders worden verbeterd

Hoofdlijnenakkoord: Toegankelijke voorzieningen en zorg

Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg

- Eigen risico zorgverzekering wordt gehalveerd
- Er komt een nieuw hoofdlijnenakkoord t/m 2028 als opvolger van het Integraal Zorgakkoord
- Afschaffing tegemoeting arbeidsongeschikten voor extra kosten door van chronische ziekte of handicap
- Bevriezing verpleeg- en verzorgingsplekken in ouderenzorg van 600 mln wordt teruggedraaid
- Extra besparing in Wlz van 270 mln door versnelling van digitale vormen van zorgverlening
- Personeelskrapte in zorg met prioriteit opgepakt maar... extra investering daarvoor wordt teruggedraaid
- Goede regionale afspraken over (behoud van) streekziekenhuizen
- Alternatieve bekostiging van spoedzorg
- Versterking positie eerstelijnszorg en samenwerking
- In het HLA géén aandacht voor de consequenties van de vergrijzing en het toenemend beroep op maatschappelijke ondersteuning in de thuissituatie, ondersteuning van mantelzorgers en zorg van kwetsbare groepen, zoals dak- en thuislozen.

Hoofdbreker: maatregelen doen zorgvraag stijgen maar het zorgpersoneel is er niet, effect voor sociaal domein?

Hoofdlijnenakkoord: Toegankelijke voorzieningen en zorg

Huisvesting aandachtsgroepen

- Inzet op huisvesting van aandachtsgroepen wordt doorgezet
- Minimum van 30% sociale huur bij nieuwbouw blijft overeind
- Gebiedsgerichte differentiatie moet mogelijk zijn, wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting wordt hierop aangepast om gemeenten meer lokale ruimte te geven
- Genoemde aandachtsgroepen verschillen van die in het huidige wetsvoorstel (extra: jongeren en kleine huishoudens)
- Voorrangspositie statushouders geschrapt

Hoofdbreker: maatregelen leiden tot een toename van druk op asielopvang en/of toenemende dakloosheid

Wonen

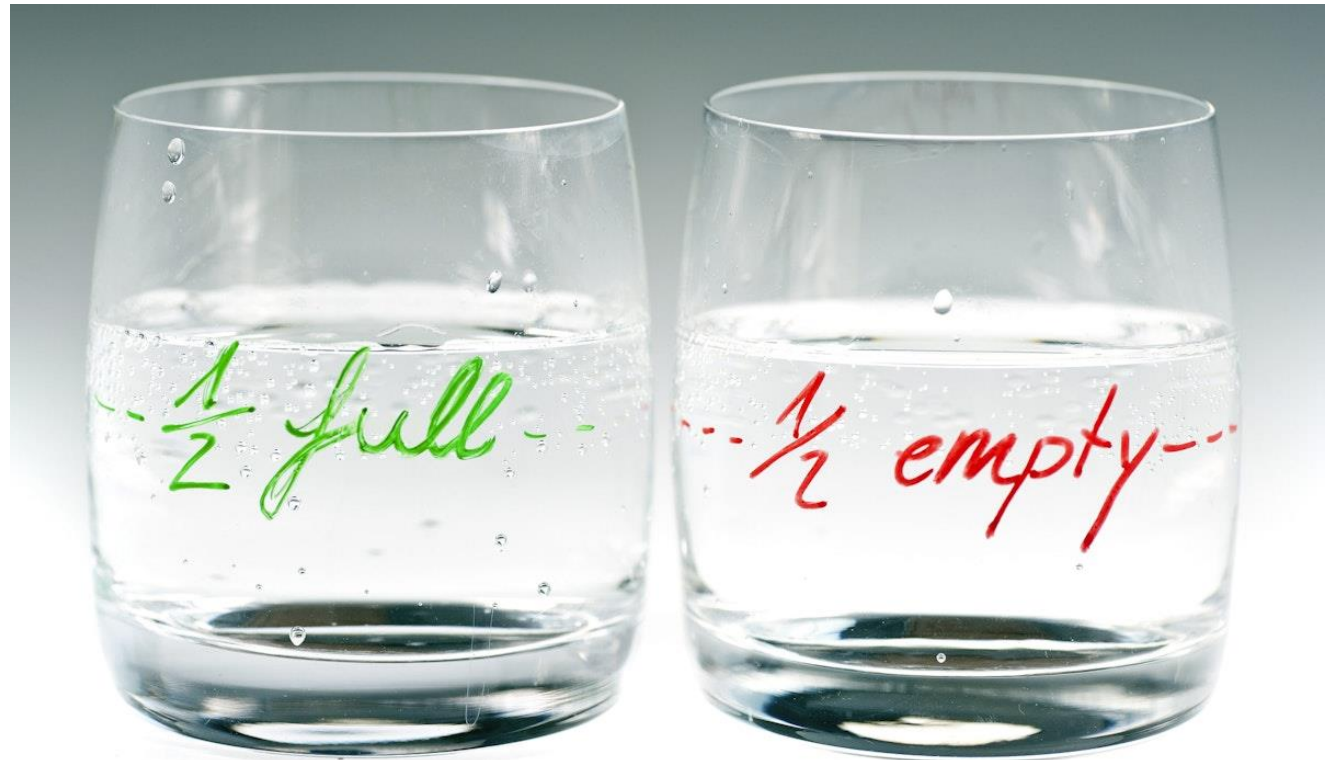
- Volkshuisvesting blijft topprioriteit, 5 x 1 miljard extra voor woningbouw
- Belasting op onbebouwde grond met woonfunctie en planbatenheffing moeten meer inkomsten genereren
- Verhoging van verhuurtoeslag
- Geen aandacht voor gezondheidsaspecten als voorwaarde voor leefomgeving

Bespreking

Hoe Voorjaarsnota en hoofdlijnenakkoord te waarderen vanuit perspectief (stedelijk) lokaal bestuur?

Hoofdbrekers

- Wel ambitie maar terugdraaien versterking, de basis onder GALA vandaan?
- Maatregelen doen zorgvraag stijgen maar het zorgpersoneel is er niet, effect voor sociaal domein?
- Maatregelen leiden tot een toename van druk op asielopvang en/of toenemende dakloosheid

ROB advies: denk na over medebewindsfonds

- Moeilijk beheersbare kosten van medebewindstaken zoals Jeugd en Wmo vraagt mogelijk om andere financieringsvorm dan binnen de Algemene Uitkering van het gemeentefonds
- Dit geeft mogelijkheid tot:
 - Mitigeren risico tot verschraling voorzieningen die ook uit AU betaald worden
 - Verdelen risico tussen Rijk en gemeenten
 - Indexatie die past bij kostenontwikkeling
- In HVA is de financieringssystematiek (per 2028) een onderdeel van de uitwerking
- Ook voor Wmo zou je hierover na kunnen denken...